

**MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
ACADEMIA DE POLIȚIE „Alexandru Ioan Cuza”
ȘCOALA DOCTORALĂ „Ordine publică și siguranță națională”**

**Doctorand
PETRESCU ADRIAN LAURENȚIU**

TEZĂ DE DOCTORAT

**Tema:
ABORDĂRI TEORETICE ȘI PRACTICE PRIVIND
ARESTUL LA DOMICILIU**

-Rezumat-

**CONDUCĂTOR DE DOCTORAT:
PROF.UNIV.DR.
ROBERT MORAR**

**Teză elaborată în vederea obținerii titlului de DOCTOR
în “Ordine publică și siguranță națională”**

**BUCUREȘTI
2017**

CUPRINS

LISTĂ DE ABREVIERI.....	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
INTRODUCERE.....	5
STADIUL CUNOAȘTERII TEMEI.....	10
CAPITOLUL I.....	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
ASPECTE GENERALE PRIVIND DREPTURILE ȘI LIBERTĂȚILE FUNDAMENTALE ALE PERSOANELOR ȘI PRIVAREA DE LIBERTATE ÎN CONTEXTUL PROCESULUI PENAL	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
1.1. Considerații preliminare	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
1.2. Aspecte privind organizarea și funcționarea sistemului de justiție penală	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
1.3. Respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor în procesul penal	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
1.3.1. <i>Dreptul la informare</i>	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
1.3.2. <i>Dreptul la consiliere și asistență juridică</i>	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
1.3.3. <i>Dreptul la libertate și siguranță</i>	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
1.3.4. <i>Dreptul la un proces echitabil</i>	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
1.3.5. <i>Prezumția de nevinovăție</i>	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
1.4. Privarea de libertate în contextul măsurilor preventive dispuse în procesul penal.....	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
1.5. Privarea de libertate și executarea pedepsei închisorii	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
1.6. Concluzii parțiale.....	Eroare! Marcaj în document nedefinit.

CAPITOLUL II	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
STUDIUL COMPARATIV PRIVIND ARESTAREA PREVENTIVĂ, ARESTUL LA DOMICILIU ȘI SANCTIUNILE ALTERNATIVE NEPRIVATIVE DE LIBERTATE ÎN PROCESUL PENAL	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
2.1. Arestarea preventivă în procesul penal	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
2.1.1. Conceptul și principiile generale care stau la baza arestării preventive	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
2.1.2. Cazurile și condițiile dispunerii măsurii arestării preventive ..	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
2.1.3. Autorizarea judiciară a măsurii	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
2.1.4. Durata măsurii arestării preventive. Noțiunea de termen rezonabil	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
2.1.5. Repararea pagubelor	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
2.2. Studiu privind locul și rolul măsurilor alternative neprivative de libertate (non-custodiale) în procesul penal....	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
2.3. Analiză privind fundamentarea măsurii arestului la domiciliu ca măsură alternativă a arestării preventive.....	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
2.3.1. Aspecte generale privind arestul la domiciliu	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
2.3.2. Reglementarea arestului la domiciliu în legislația unor state ..	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
2.3.3. Sinteză documentară privind percepția asupra măsurii arestului la domiciliu în rândul personalului organelor judiciare	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
2.3.4. Percepția asupra măsurii arestului la domiciliu în rândul persoanelor suspectate, acuzate sau condamnate penal pentru comiterea de infracțiuni	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
2.4. Concluzii parțiale	Eroare! Marcaj în document nedefinit.

CAPITOLUL III..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**

SISTEMUL REGLEMENTĂRII ȘI APLICĂRII ARESTULUI LA DOMICILIU

ÎN ROMÂNIA..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**

3.1. Reglementarea juridică a arestului la domiciliu în legislația internă**Eroare!**

Marcaj în document nedefinit.

3.2. Executarea supravegherii măsurii preventive a arestului la domiciliu

..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**

3.3. Organizarea și desfășurarea activităților de supraveghere judiciară.

Cazuistică judiciară la nivel național **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**

3.4. Analiza SWOT privind sistemul național în materia arestului la domiciliu

..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**

3.5. Concluzii parțiale..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**

CAPITOLUL IV..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**

ARESTUL LA DOMICILIU ȘI MONITORIZAREA ELECTRONICĂ..**Eroare!**

Marcaj în document nedefinit.

4.1. Monitorizarea electronică – metodă de asigurare a respectării măsurii

arestului la domiciliu **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**

4.2. Cadrul legal la nivel internațional și european**Eroare! Marcaj în**

document nedefinit.

4.3. Sisteme tehnice și modele operaționale de monitorizare electronică

..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**

4.4. Perspectiva implementării sistemului electronic de supraveghere în

contextul aplicării măsurii arestului la domiciliu în legislația internă –

posibilități și limite **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**

4.5. Concluzii parțiale..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**

CAPITOLUL V **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**

STUDIUL EMPIRIC PRIVIND PERCEPȚIA AVOCAȚILOR DIN BAROUL BUCUREȘTI FAȚĂ DE MĂSURA ARESTULUI LA DOMICILIU**Eroare!**

Marcaj în document nedefinit.

5.1. Obiectivele cercetării **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**

5.2. Ipotezele cercetării **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**

5.3. Lotul de subiecți **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**

5.4. Metode și tehnici utilizate **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**

5.5. Analiza și interpretarea rezultatelor **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**

5.6. Concluziile studiului empiric **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**

CAPITOLUL VI **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**

CONCLUZII FINALE ȘI PROPUNERI 15

6.1. Concluziile finale ale cercetării 15

6.2. Propuneri privind perfecționarea și consolidarea sistemului legislativ, instituțional și procedural 17

ANEXĂ **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**

BIBLIOGRAFIE 22

INTRODUCERE

Activitatea de înlăptuire a justiției penale, având drept mijloace de realizare, printre altele, administrarea probatoriului judiciar în cauzele penale, presupune și dispunerea și punerea în aplicare a unor măsuri cu caracter preventiv-penal, denumite generic măsuri preventive, menite să asigure atât buna administrare a probelor, prevenirea comiterii de noi infracțiuni, dar și

realizarea scopului procesului penal.

Prin conținutul și limitele lor de aplicare, aceste măsuri preventive aduc într-o măsură mai largă sau mai restrânsă atingere dreptului la libertate, fiind percepute atât ca măsuri de constrângere limitative de drepturi aplicate de organele judiciare, cât și ca măsuri intruzive în dreptul persoanei la viață privată, domiciliu etc.

În cadrul activităților de justiție penală, *principalele ipoteze privind luarea măsurii arestului la domiciliu în legislația și practica statelor, sunt implementate în contextul măsurilor preventive privative de libertate (pe parcursul derulării procesului penal, până la pronunțarea unei hotărâri judecătorești definitive de condamnare) precum și ca modalitate alternativă de executare a pedepsei închisorii, stabilită printr-o hotărâre penală definitivă.* Arestul la domiciliu este reglementat și executat în una dintre cele două modalități la nivelul legislației naționale, în țara noastră în prezent nefiind reglementat decât arestul la domiciliu ca modalitate de realizare a unei măsuri preventive privative de libertate în cadrul procesului penal.

La nivel european, suprapopularea penitenciară și implementarea sistemelor de supraveghere judiciară și aplicare a normelor în domeniul măsurilor alternative sancțiunilor custodiale continuă să constituie provocări reale pentru sistemul de justiție penală, atât din perspectiva modalităților de eficientizare a managementului instituțional și procedural, cât și în privința respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

De la începutul prezentei cercetări științifice, *dorim să subliniem natura juridică a arestului la domiciliu prin încadrarea acestuia în categoria măsurilor privative de libertate, acest aspect fiind recunoscut ca atare în cadrul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO), mai exact în cauzele Lavents împotriva Letoniei și Manzoni împotriva Italiei.* Astfel, s-a opinat asupra apropierii în mai mare măsură a arestului la domiciliu de regimul juridic al măsurii arestării preventive, aspect rezultat din obligațiile impuse persoanei arestate la domiciliu, acestea fiind mai severe și mai restrictive decât

alte măsuri de supraveghere judiciară – spre exemplu controlul judiciar.

Una dintre dilemele teoreticienilor și practicienilor dreptului a fost reprezentată de încadrarea arestului la domiciliu în categoria măsurilor privative de libertate ori a măsurilor ce restrâng dreptul la liberă circulație. În acord cu jurisprudența constantă a CtEDO, privarea de libertate a persoanei acuzate sau suspectate în procedurile penale poate îmbrăca forme distincte, iar locația executării măsurii nu trebuie să fie în mod necesar o instituție de detenție/custodială, în sensul ei clasic.

Încă de la începutul anilor 1900, din jurisprudența statelor lumii reiese impunerea de către magistrați a unor măsuri coercitive de izolare la domiciliu a persoanelor acuzate de săvârșirea unor infracțiuni, sub forma arestului la domiciliu, plasării sub supraveghere sau ca alternativă la pedeapsa privării de libertate într-o închisoare. În acest cadru, există dovezi privind pronunțarea primei sentințe de arest la domiciliu, prin sistemul de monitorizare al „brățării electronice”, încă din anul 1983.

Spre deosebire de măsura arestării preventive, mai intruzivă și cu restricții mai mari, arestul la domiciliu constituie o alternativă viabilă menită să compatibilizeze interesele „actorilor” implicați în procesul penal – pe de o parte organele specializate în activitatea judiciară, iar pe de altă parte, persoanele acuzate susținute de către avocați care le asistă și reprezintă interesele în cauzele penale. Practic, se asigură atât realizarea scopului măsurilor preventive dispuse față de arestații la domiciliu, cât și respectarea și consolidarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Evoluția reglementărilor juridice și experimentarea bunelor practici în materie au condus la dezvoltarea unor sisteme de monitorizare electronică la distanță a arestațiilor la domiciliu, precum și la posibilitatea conferită acestora de a putea părăsi, în situații determinate de lege, locuința în care se execută măsura.

Conform site-ului wikipedia¹, *“în contextul implementării pe parcursul procesului penal a măsurilor preventive, luarea măsurii arestului la domiciliu*

¹ http://en.wikipedia.org/wiki/House_arrest

oferă o alternativă la arestarea preventivă și are ca scop reducerea gradului de recidivă, precum și a costurilor necesare întreținerii inculpatului pe perioada arestării preventive, ori a suprapopulării existente în mediul penitenciar. De asemenea, această măsură permite infractorilor eligibili să-și păstreze locul de muncă sau să-și caute un loc de muncă, să mențină relațiile și responsabilitățile familiale și să participe la programe de reabilitare, care contribuie la reintegrarea și reeducarea infractorului”.

Spre deosebire de unele state care au optat pentru punerea în aplicare a arestului la domiciliu prin intermediul unor sisteme de monitorizare electronică a persoanelor vizate, *în țara noastră supravegherea respectării măsurii nu se face în prezent decât prin mijloace de verificare directă (umană) – asigurate de către polițiști, sistemul de monitorizare electronică fiind reglementat, dar neimplementat încă.* Trebuie să precizăm însă că *monitorizarea electronică nu este decât modalitatea de asigurare a respectării măsurii arestului la domiciliu, respectiv interdicția părăsirii domiciliului de către persoana vizată, cu excepția situațiilor permise de lege.*

În realizarea cercetării doctorale, am pornit de la ipoteza generală de lucru (*abordări teoretice și practice privind arestul la domiciliu*), considerând alături de conducătorul de doctorat că acest demers este unul deosebit de actual și oportun, în condițiile în care istoricul acestei instituții juridice în sistemul legislativ intern este de doar trei ani, odată cu implementarea noului Cod de Procedură Penală (NCP) în anul 2014.

Principalul **scop** al cercetării a fost reprezentat de analiza și cercetarea modului de aplicare și implementare a acestei instituții juridice, identificarea celor mai bune practici în materia arestului la domiciliu (inclusiv prin intermediul monitorizării electronice a executării măsurii), precum și a modalităților de eficientizare a sistemului juridic și procedural-acțional.

Obiectivele specifice ale cercetării doctorale sunt următoarele:

- ✓ Consolidarea domeniului cunoașterii aspectelor generale privind drepturile și libertățile fundamentale ale persoanelor și privarea de

libertate în contextul procesului penal,

- ✓ Analiza comparativă a instituțiilor juridice ale arestului preventiv, arestului la domiciliu și sancțiunilor alternative neprivative de libertate,
- ✓ Cunoașterea impactului psihosocial al sancțiunilor privative și neprivative de libertate asupra persoanei vizate de aceste măsuri,
- ✓ Cunoașterea modului de reglementare și aplicare a arestului la domiciliu în practica judiciară,
- ✓ Analiza eficienței măsurii supravegherii (monitorizării) electronice în contextul măsurii preventive a arestului la domiciliu,
- ✓ Cunoașterea opiniei avocaților cu privire la eficiența instituției juridice a arestului la domiciliu, precum și a problemelor întâmpinate în practica judiciară.

Metodele de cercetare utilizate pe parcursul derulării studiilor doctorale au constat în:

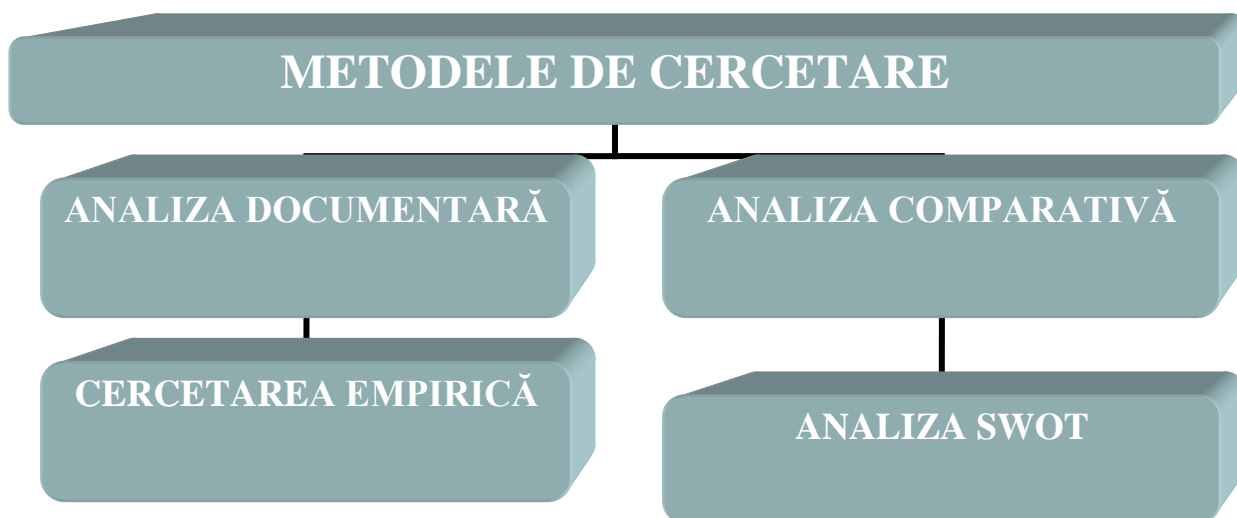
a) *Analiza documentară*, materializată prin studiul și cercetarea actelor normative internaționale, europene și naționale circumscrise măsurilor preventive privative de libertate în general, și arestului la domiciliu în special, a materialelor bibliografice sub forma monografiilor, cursurilor, articolelor și materialelor de specialitate publicate în diferite reviste și publicații, precum și analiza jurisprudenței internaționale, europene și naționale în materia arestului la domiciliu.

b) *Analiza comparativă* a sistemelor de drept existente în acest domeniu, a legislației internaționale, europene și naționale, precum și a instituțiilor juridice precum arestarea preventivă, arestul la domiciliu ori sancțiunile neprivative de libertate.

c) *Realizarea unei cercetări empirice în rândul avocaților*, prin care s-a urmărit cunoașterea opiniei acestora cu privire la aspectele legale și practice în

domeniul măsurilor preventive privative de libertate în general și al arestului la domiciliu, în special.

d) *Analiza SWOT* privitoare la modul de reglementare și aplicare a măsurii preventive a arestului la domiciliu, menită să identifice punctele tari, punctele slabe, oportunitățile și amenințările. În realizarea acestei analize, am utilizat și exploatat datele și informațiile obținute cu ocazia studiului documentar, dar și a cercetării empirice.

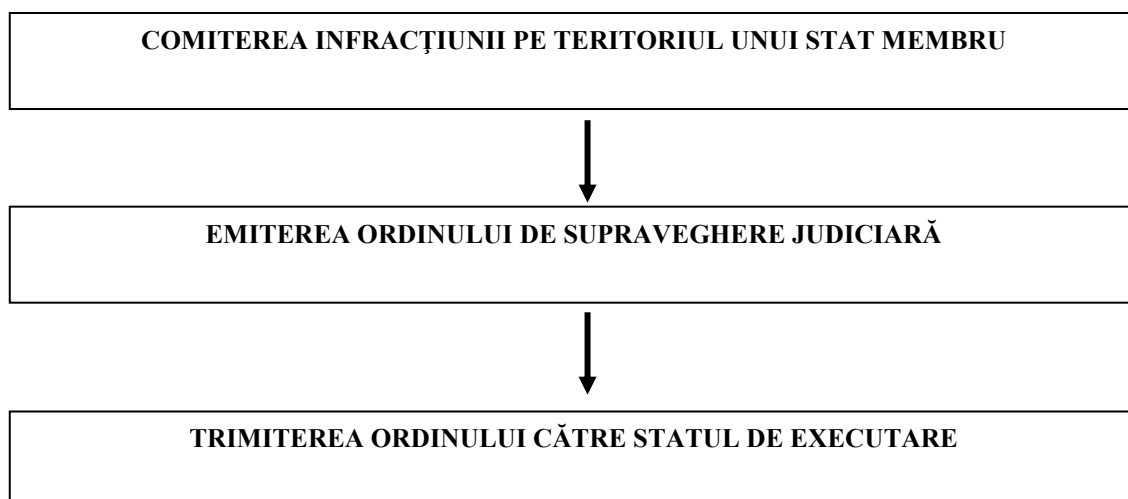

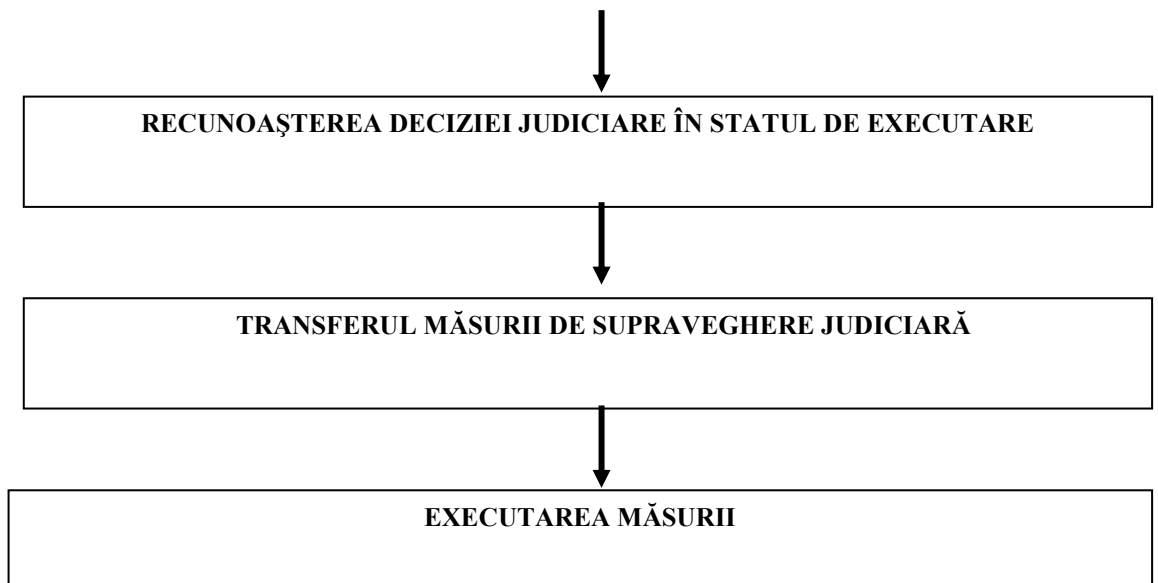
Prin întregul său conținut, avem speranța că prezenta teză va contribui la deslușirea unor necunoscute și dileme existente în rândul practicienilor, deschizând în același timp calea unor noi cercetări și direcții de acțiune într-un domeniu de noutate, cu impact atât asupra activității agențiilor de aplicare a legii, cât și asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor. Cercetarea științifică la nivel național va cunoaște cu siguranță noi dimensiuni și direcții de acțiune, în special în ipoteza viitoare a operaționalizării sistemelor de monitorizare electronică a persoanelor arestate la domiciliu ori a extinderii

aplicabilității arestului la domiciliu, inclusiv ca modalitate de executare a pedepselor penale.

STADIUL CUNOAȘTERII TEMEI

Arestul la domiciliu este una dintre măsurile de supraveghere judiciară ce pot fi dispuse pe parcursul procesului penal. Evoluțiile în acest domeniu au condus la adoptarea în anul 2009 la nivelul UE a unui act normativ menit să asigure punerea în aplicare a principiului recunoașterii reciproce în materia deciziilor privind măsurile de supraveghere judiciară ca alternativă la arestarea preventivă – așa-numita *Decizie-cadru privind ordinul european de supraveghere judiciară*. Transpunerea în practică a acestui principiu se realizează conform graficului de mai jos.

Definirea și reglementarea arestului la domiciliu la nivel internațional și european s-au realizat de-a lungul timpului sub diferite denumiri ale măsurii, precum „*monitorizare electronică*”, „*arest la domiciliu sub supraveghere electronică*”, „*localizare permanentă*”, „*încarcerare la domiciliu*”, „*menținere în stare de arest la domiciliu*” etc. Perceput și implementat fie ca măsură preventivă privativă de libertate, fie ca măsură alternativă de executare a pedepsei (în funcție de momentul procesual în care este dispus și de posibilitățile legale și operaționale existente de la stat la stat), arestul la domiciliu cuprinde o gamă largă de măsuri menite să asigure menținerea la domiciliu sub supraveghere (umană sau electronică) a persoanelor suspectate, acuzate sau condamnate pentru comiterea unor infracțiuni.

Interesul prezentat pentru studiul măsurilor alternative privării de libertate în regim de detenție nu este de dată recentă la nivel internațional, primele inițiative aparținând organizațiilor și susținătorilor activi în materia respectării drepturilor persoanelor implicate în procedurile judiciare penale.

Odată cu adoptarea și implementarea în legislațiile mai multor state a măsurii arestului la domiciliu, un rol covârșitor în înțelegerea mecanismelor de funcționare și implementare a sa l-a avut CtEDO, care s-a pronunțat de-a lungul timpului în mai multe cauze incidente în materia arestului la domiciliu, cu

predilecție cele referitoare la art. 5 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO).

Conform unor autori², „*CtEDO a analizat incidența noțiunii de privare de libertate, prin raportare la spațiul ce nu a putut fi părăsit, la constrângerea fizică sau psihică la care o persoană a fost supusă din partea autorităților sau la timpul în care nu a putut părăsi în mod liber un anumit spațiu, în cazurile vizând: arestul preventiv, detenția ca urmare a condamnării la executarea unei pedepse, arestul la domiciliu etc.*”.

CtEDO a apreciat că gradul de constrângere impus de arestul la domiciliu este suficient pentru considerarea sa ca „o privare de libertate” în sensul art. 5 al CEDO, așa cum s-a evidențiat în cauzele Giulia Manzoni împotriva Italiei (hotărârea din 1 iulie 1997), Mancini împotriva Italiei (hotărârea din 2 august 2001), Vachev împotriva Bulgariei (hotărârea din 8 iulie 2004), Lavents împotriva Letoniei (hotărârea din 28 februarie 2003), Pekov împotriva Bulgariei (hotărârea din 30 iunie 2002)³.

În sistemul juridic din țara noastră, până la data adoptării Noului Cod de Procedură Penală (NCPP) și ulterior implementării sale începând cu anul 2014, măsurile preventive reglementate de Codul de Procedură Penală erau reținerea, obligarea de a nu părăsi localitatea, obligarea de a nu părăsi țara și arestarea preventivă. În prezent, conform reglementărilor procedural-penale, măsurile preventive sunt reținerea, controlul judiciar, controlul judiciar pe cauțiune, arestul la domiciliu și arestarea preventivă.

Având în vedere noutatea instituției juridice a arestului la domiciliu în legislația procesual-penală din țara noastră, aceasta fiind aplicabilă din februarie 2014, expertiza profesională a actorilor judiciari din procesul penal (organe specializate în activitatea judiciară, dar și avocați) este una limitată, motiv pentru care o cercetare științifică în materia arestului la domiciliu este considerată de către noi un proiect oportun, actual și provocator. În egală măsură,

² M. Udroiș, O. Predescu, *Protecția europeană a drepturilor omului și procesul penal român*, Editura C.H. Beck, București, 2008, p.309.

³ http://www.mpublic.ro/recursuri/2009_penal/r_27_05_2009_2.htm#_ftn4

subliniem faptul că literatura de specialitate, atât sub forma studiilor documentare, dar și a cercetărilor empirice, este destul de lacunară în acest domeniu, neexistând o ipoteză de lucru similară care să abordeze în mod integrat problematica arestului la domiciliu.

Studiile și cercetările identificate cu ocazia analizei documentare au subliniat interesul unor instituții, organizații sau experți și autori individuali cu predilecție pentru componenta monitorizării electronice în contextul aplicării arestului la domiciliu. Aceste studii au un caracter exploratoriu, încercând să identifice limitele și vulnerabilitățile măsurii, percepția organelor judiciare, dar și a acuzaților cu privire la eficiența măsurii, modalitățile de asigurare a respectării drepturilor omului pe perioada monitorizării electronice a arestaților la domiciliu etc.

În doctrina internă, nu au fost identificate studii cu caracter exploratoriu în domeniul arestului la domiciliu, fiind preponderente cercetările din categoria largă a măsurilor preventive ce pot fi dispuse în procesul penal, în special pe segmentul arestării preventive. Subliniem însă interesul crescut în ultima perioadă de timp atât al practicienilor din domeniul judiciar, cât și al opiniei publice (inclusiv mass-media) cu privire la noua măsură preventivă reglementată de legislația internă, inclusiv din perspectiva naturii juridice a acestei măsuri.

CONȚINUTUL TEZEI

Structura tezei este alcătuită din **sase capitole**, ultimul capitol fiind destinat concluziilor finale și propunerilor identificate în urma cercetării realizate. Fiecare capitol este finalizat cu identificarea unor concluzii parțiale ce se desprind din cercetarea științifică, considerații ce preced și stau la baza capitolelor următoare ale tezei.

In primul capitol am prezentat cateva aspecte generale privind drepturilor si libertatile fundamentale ale persoanelor si privarea de

libertate in contextul procesului penal . In acest context am dezvoltat organizarea si functionarea sistemului de justitie penala dar si respectarea drepturilor si libertatilor fundamentale ale persoanelor in procesul penal .

Capitolul II este un „**Studiu comparativ privind arestarea preventiva, arestul la domiciliu si sanctiunile alternative neprivative de libertate in procesul penal**” . In acest capitol am tratat pe larg aceste concepte si am facut o analiza privind fundamentarea masurii arestului la domiciliu ca masura alernativa a arestarii preventive .

In capitolul al III-lea am facut o **analiza a sistemului reglementarii si aplicarii arestului la domiciliu in Romania**. Astfel , pe langa reglementarea juridica a arestului la domiciliu in legislatia interna am analizat organizarea si desfasurarea activitatilor de supraveghere judiciara (cu cazuistica aferenta). Un punct forte il consider a fi analiza SWOT privind sistemul national in materia arestului la domiciliu .

Capitolul al IV-lea a fost dedicat **arestului la domiciliu si monitorizarii electronice**. Am prezentat cadrul legal la nivel european si international , sistemele tehnice si modelele operationale de monitorizare electronice cat si perspectiva implementarii sistemului electronic de supraveghere .

In capitolul al V-lea am facut o **cercetare privind perceptia avocailor din Baroul Bucuresti fata de masura arestului la domiciliu** , facuta dupa toate rigorile unei cercetari sociologice si care mi-a permis sa trag o serie de concluzii pertinente pentru lucrarea mea .

CONCLUZII FINALE ȘI PROPUNERI

1. Concluziile finale ale cercetării

Persoanele care au comis infracțiuni sunt parte a societății în care trăim și trebuie să se întoarcă în societate după executarea unei pedepse. Alegerea celei mai potrivite măsuri preventive pe parcursul procesului penal, precum și individualizarea modalității de executare a pedepsei constituie elemente

importante atât în privința reducerii riscului recidivei, cât și în privința utilizării eficiente a resurselor.

Respectarea principiilor care asigură realizarea drepturilor persoanelor suspectate sau acuzate de infracțiuni presupune printre altele și respectarea dreptului la libertate, a dreptului la un proces echitabil și a prezumției de nevinovăție. În contextul aprecierii oportunității dispunerii măsurilor preventive pe parcursul procesului penal, acestea trebuie analizate, evaluate și aplicate de la simplu la complex, iar **arestarea preventivă trebuie să constituie excepția, și nu regula**. O metodă concretă de realizare a acestui obiectiv este reprezentată de respectarea și punerea în aplicare în practica judiciară a tuturor dispozițiilor normative și a jurisprudenței CtEDO incidente în materia drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Utilizarea măsurilor alternative arestării preventive din gama măsurilor de supraveghere judiciară, inclusiv prin intermediul dispozitivelor de monitorizare electronică este încurajată la nivelul actelor de reglementare, existând însă deficiențe și bariere de ordin subiectiv în implementarea lor de către organele specializate în activitatea judiciară. Acest lucru presupune că arestarea preventivă nu trebuie să fie o măsură de primă linie, ci una excepțională, ce ar trebui luată doar în situațiile în care celelalte măsuri de supraveghere judiciară, alternative celor custodiale, nu și-au dovedit utilitatea.

Utilizarea măsurilor noncustodiale și alternative arestării preventive poate fi relevantă atât ca mijloc de reducere a suprapopulării carcerale, cât și ca instrument de facilitare a reintegrării sociale și de reducere a gradului de recidivă.

Pentru valorificarea pe deplin a beneficiilor măsurii arestului la domiciliu în raport cu arestarea preventivă, este necesară în opinia noastră o schimbare de paradigmă cu privire la modul de aplicare a măsurii, în deplin acord cu reglementările internaționale și cu jurisprudența CtEDO. Așa cum a rezultat în urma cercetării empirice, arestul la domiciliu este încă subutilizat în practica organelor judiciare din țara noastră, abordare ce poate avea la bază atât percepția

că măsura arestului la domiciliu este un privilegiu ce poate fi acordat inculpatului, și nu că face parte din categoria măsurilor preventive privative de libertate. În această ordine de idei, deși abordarea majoritară a organelor judiciare se bazează pe arestarea preventivă ca primă opțiune în dispunerea măsurilor preventive, percepția avocaților este una total opusă și în acord cu jurisprudența CtEDO, alternativele la detenție și la arestarea preventivă fiind prima opțiune, arestarea preventivă putând fi dispusă doar cu caracter excepțional și în situațiile în care măsurile alternative nu și-au atins scopul.

În cazul majorității statelor care se confruntă cu suprapopularea penitenciară, măsurile alternative la executarea pedepsei în regim privativ de libertate sunt percepute ca o soluție viabilă, în acest context fiind implementată și măsura arestului la domiciliu. Presiunea reducerii suprapopulării penitenciare este imediată, iar reglementarea arestului la domiciliu ca modalitate alternativă de executare a pedepsei poate fi o măsură eficientă.

În plan legislativ, la nivelul UE au fost adoptate măsuri menite să confere cadrul transferării măsurii de supraveghere fără detenție dintr-un stat membru în altul (cel pe teritoriul căruia a fost comisă fapta și cel care reprezintă stat de origine al autorului infracțiunii).

În țara noastră, sistemul legislativ actual nu permite utilizarea arestului la domiciliu decât în cadrul de realizare a măsurilor preventive ce pot fi luate pe parcursul procesului penal. Cercetarea pe care am efectuat-o a evidențiat că arestul la domiciliu este o măsură mai puțin intruzivă și cu costuri mai mici decât arestarea preventivă sau încarcerarea.

De la momentul adoptării și implementării NCPP, dispozițiile privind arestul la domiciliu au fost supuse controlului de constituționalitate în privința unor aspecte relevante precum deducerea duratei arestului la domiciliu din pedeapsă, reglementarea duratei maxime a arestului la domiciliu, precum și necesitatea apariției unor temeuri noi care să facă necesară privarea de libertate dispusă inițial sub modalitatea măsurii preventive a arestului la domiciliu. Intervenția CCR a contribuit, în opinia noastră, la corectarea unor erori de

redactare a textelor normative, precum și la eficientizarea dispunerii și punerii în aplicare a măsurii, prin luarea în considerare a drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor.

În cadrul dispunerii și aplicării măsurii arestului la domiciliu, s-a materializat o schimbare de paradigmă privitoare la posibila transformare a oricărei locuințe într-o „cameră de arest”, în ipoteza în care proprietarul sau posesorul locuinței a comis o infracțiune. În acest context, apreciem ca benefică pentru realizarea scopului procesului penal implementarea arestului la domiciliu, în situația în care pe parcursul executării acestei măsuri se asigură respectarea drepturilor persoanelor vizate sau afectate, în această categorie intrând nu doar arestații la domiciliu, ci și celelalte persoane care locuiesc cu aceștia în aceeași locuință și care resimt alături de arestații la domiciliu efectele și consecințele acestei măsuri asupra vieții private, libertății de a dispune de locuință etc.

2. Propuneri privind perfecționarea și consolidarea sistemului legislativ, instituțional și procedural

Cercetarea efectuată a condus la identificarea unor soluții și măsuri concrete de eficientizare și perfecționare a reglementării și punerii în aplicare a arestului la domiciliu.

În planul reglementărilor cu caracter normativ, *abordările diferite existente la nivelul legislațiilor statelor membre ale UE impun în opinia noastră o armonizare și apropiere*, mai ales în contextul extinderii dreptului la liberă circulație a persoanelor, al existenței unor persoane cercetate sau acuzate de comiterea unor infracțiuni pe teritoriul altui stat decât cel de origine, al necesității beneficierii de tratament juridic nediscriminatoriu între rezidenți și nerezidenți, al implementării ordinului european de supraveghere judiciară etc. Facilitarea acestui obiectiv se poate asigura inclusiv prin intermediul adoptării unor reglementări la nivelul UE care să urmărească: *promovarea unei directive UE privind monitorizarea electronică pe perioada arestului la domiciliu,*

adoptarea unor standarde și criterii comune privind dispunerea arestării preventive, arestului la domiciliu și altor măsuri alternative necustodiale, precum și armonizarea/apropierea reglementărilor privind perioadele de timp pentru care se pot dispune măsurile preventive privative de libertate.

În privința cadrului juridic național, prima propunere pe care o formulăm vizează *modificarea și completarea legii fundamentale a României, Constituția țării, în cadrul capitolului II privitor la drepturile și libertățile fundamentale.* Așa cum se cunoaște, la momentul adoptării și revizuirii sale ulterioare, Constituția a reglementat în cuprinsul art.23 aspectele privind libertatea individuală, inclusiv prevederile referitoare la cadrul dispunerii arestării preventive. Odată cu intrarea în vigoare a NCPP, a fost reglementată o nouă măsură preventivă privativă de libertate – arestul la domiciliu, care are o natură juridică similară cu arestul preventiv, motiv pentru care *considerăm necesară revizuirea legii fundamentale în părțile sale componente care fac referire la arestarea preventivă, prin adăugarea arestului la domiciliu, în scopul garantării respectării drepturilor și libertăților fundamentale, la nivel de reglementare în legea fundamentală.*

O altă propunere este constituită de *operaționalizarea la nivel național a sistemelor de supraveghere electronică prevăzute de actualul Cod de Procedură Penală în contextul dispunerii și punerii în aplicare a măsurii arestului la domiciliu.* Plecând de la experiența altor state care au implementat sisteme tehnice de monitorizare a respectării măsurii arestului la domiciliu, autoritățile din țara noastră au la dispoziție două principale căi de realizare a acestui obiectiv – *implementarea unor astfel de soluții tehnice la nivelul unităților operative ale Ministerului Afacerilor Interne (aceste sisteme putând fi conectate inclusiv prin Sistemul Național Unic pentru Apeluri de Urgență 112) sau externalizarea serviciului de supraveghere a persoanelor față de care a fost dispusă măsura preventivă a arestului la domiciliu către societăți specializate în*

domeniul asigurării pazei, securității bunurilor și a persoanelor. Implementarea acestui sistem de monitorizare, prin aplicarea sa corectă și prin luarea în considerare a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor, ar putea asigura eficientizarea sistemului de monitorizare a executării arestului la domiciliu, inclusiv prin degrevarea polițiștilor de la structurile de supraveghere judiciară cu privire la efectuarea vizitelor periodice și inopinate la locuințele în care se execută măsura arestului la domiciliu. Implementarea sistemelor de supraveghere electronică poate constitui o metodă de eficientizare a executării arestului la domiciliu, care nu presupune deplasarea organului de supraveghere în mijlocul nopții la locuința arestatului la domiciliu, pentru efectuarea unei vizite inopinate de verificare a prezenței sale în locuință. Această metodă poate aduce și beneficiile confortului psihologic arestaților la domiciliu și membrilor de familie ai acestora, care în ipoteza respectării cerințelor monitorizării electronice, nu mai sunt verificați prin deplasarea fizică a organului de supraveghere la locuința arestaților la domiciliu.

Plecând de la experiența practicienilor în domeniu, o altă propunere de eficientizare a executării măsurii arestului la domiciliu și de asigurare a conformității și legalității executării, *vizează reglementarea expresă a trimiterii la organul de supraveghere a hotărârii organului judiciar cu privire la încetarea măsurii preventive a arestului la domiciliu în ziua precedentă ultimei zile de valabilitate a arestului la domiciliu, aducându-se astfel la cunoștință în timp util data încetării/revocării măsurii.*

În vederea respectării pe deplin a drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor și a prevenirii abuzurilor, *propunem reglementarea expresă a interdicției impuse organului de supraveghere ca, pe perioada verificării condițiilor de executare a arestului al domiciliu, să nu afecteze viața privată a persoanelor ce locuiesc cu arestatul la domiciliu, precum și a interdicției*

divulgării sau diseminării publice a detaliilor privind viața privată a arestaților la domiciliu.

Din practica judiciară națională a rezultat apariția unor situații cu care se poate confrunta organul de supraveghere care trebuie să execute măsura arestului la domiciliu, printre acestea putându-se regăsi inclusiv *refuzul/opoziția persoanelor care locuiesc cu inculpatul ce urmează a fi plasat în arest la domiciliu, cu privire la executarea acestei măsuri în respectiva locuință*. Pentru prevenirea apariției acestor situații, *suntem de părere că este necesară efectuarea de verificări de către organul de urmărire penală înainte ca judecătorul să dispună arestul la domiciliu, pentru a verifica posibilitatea executării arestului la domiciliu la adresa respectivă, în scopul evitării apariției situațiilor de imposibilitate a executării măsurii preventive în imobilul respectiv*. Principala problemă derivată din faptul că proprietarul locuinței nu își manifestă acordul privind executarea arestului la domiciliu de către inculpat în locuința respectivă ar putea fi reprezentată de limitarea dreptului de proprietate a unei persoane împotriva căreia nu s-a formulat nicio acuzație penală.

O altă propunere vizează modificarea și completarea dispozițiilor actuale ale NCPP privind situațiile ce nu pot conduce la luarea măsurii arestului la domiciliu, mai exact existența suspiciunii rezonabile a comiterii unei infracțiuni de către inculpat asupra unui membru de familie. În opinia noastră, această reglementare este justă numai în ipoteza în care inculpatul conviețuiește în imobilul în care se va executa arestul la domiciliu cu membrii de familie ce au fost victimele infracțiunilor de violență în familie.

Una dintre principalele dileme cu care se confruntă sistemele de justiție penală o constituie soluționarea raportului dintre suprapopularea penitenciară/reducerea costurilor generate de încarcerarea persoanelor private de libertate și asigurarea scopului pedepselor penale, respectiv menținerea gradului

de securitate publică concomitent cu reeducarea și reinsertia socială a condamnaților. *O propunere esențială o constituie, în opinia noastră, extinderea cadrului actual de reglementare a măsurii arestului la domiciliu, prin modificarea Codului Penal și a Codului de Procedură Penală, incluzând arestul la domiciliu ca modalitate de executare a pedepselor penale rămase definitive.* Propunerea noastră poate facilita reducerea gradului de suprapopulare penitenciară, urmând a fi luată în cazul condamnaților pentru comiterea infracțiunilor sancționate cu pedeapsa închisorii sub 3 ani, al minorilor și tinerilor sub vârsta de 21 ani. Conform statisticii Administrației Naționale a Penitenciarelor, cheltuielile de întreținere pentru o persoană încarcerată în penitenciar sau în centrul de reținere și arestare preventivă se ridică la suma de 2400 lei/lunar/deținut, din care 1600 lei reprezintă cheltuieli de personal. Acest aspect vine să întărească concluzia eficienței și eficacității dispunerii măsurii preventive a arestului la domiciliu. În formula propusă, un rol semnificativ în evaluarea eficienței măsurii îl vor avea și consilierii de probațiune, care alături de organul de supraveghere vor analiza și monitoriza îndeaproape măsura în care persoana supusă arestului la domiciliu respectă condițiile arestului la domiciliu.

Nu în ultimul rând, subliniem că măsurile propuse în cuprinsul tezei se corelează și cu cele ale Avocatului Poporului privind reducerea suprapopulării mediului penitenciar, inserate în cuprinsul Raportului special din anul 2015 privind condițiile de detenție din penitenciare și centre de reținere și arestare preventivă.

BIBLIOGRAFIE

Acte normative

1. *** Directiva 2012/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale;
2. *** Directiva 2013/48/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2013 privind dreptul de a avea acces la un avocat în cadrul procedurilor penale și al procedurilor privind mandatul european de arestare, precum și dreptul ca o persoană terță să fie informată în urma privării de libertate și dreptul de a comunica cu persoane terțe și cu autorități consulare în timpul privării de libertate;
3. *** Directiva UE 2016/343 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale;
4. *** Decizia-cadru 2009/829/JAI a Consiliului din 23 octombrie 2009 privind aplicarea, între statele membre ale Uniunii Europene, a principiului recunoașterii reciproce în materia deciziilor privind măsurile de supraveghere judiciară ca alternativă la arestarea preventivă;
5. *** Decizia-cadru 2008/947/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul hotărârilor judecătorești și al deciziilor de probațiune în vederea supravegherii măsurilor de probațiune și a sancțiunilor alternative;
6. *** Propunere de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind dreptul de a fi asistat de un avocat în cadrul procedurilor penale și dreptul de a comunica după arestare, Bruxelles, 8.6.2011;
7. *** Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptată la Roma, la 4 noiembrie 1950;
8. *** Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, adoptat de Adunarea Generală a ONU la data de 16 decembrie 1966;
9. *** Declarația Universală a Drepturilor Omului adoptată de Adunarea Generală a ONU la 10 septembrie 1948;

- 10.*** Recomandarea Comitetului de Miniștri ai Consiliului Europei CM/Rec(2014)4 către statele membre, privind monitorizarea electronică;
- 11.*** Recomandarea Rec (2006)13 a Comitetului de Miniștri al statelor-membre privind detenția provizorie, condițiile în care are loc aceasta, precum și aplicarea garanțiilor împotriva abuzului;
- 12.*** Recomandarea Comitetului de miniștri ai statelor membre, referitoare la Regulile penitenciare europene Rec(2006)2, adoptată de Comitetul de Miniștri, la data de 11 ianuarie 2006, în timpul celei de a 952-a reuniuni a Miniștrilor Delegați;
- 13.*** Recomandarea Adunării Parlamentare a Consiliului Europei nr.1604/2003 privind rolul ministerului public într-o societate democratică guvernată de regulile de drept;
- 14.*** Recomandarea Rec (2000)21 privind libertatea de exercitare a profesiei de avocat;
- 15.*** Recomandarea Comitetului Miniștrilor Consiliului Europei Rec(2000)19 privind rolul procurorului în sistemul judiciar penal, adoptată la data de 6 octombrie 2000;
- 16.*** Recomandarea Rec (2001)10 a Comitetului Miniștrilor Statelor Membre privind Codul european de etică al poliției, adoptată la data de 19 septembrie 2001, în cadrul celei de-a 765-a reuniune a delegaților miniștrilor;
- 17.*** Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor *Agenda europeană privind securitatea*, Comisia Europeană, Strasbourg, 28.4.2015;
- 18.*** Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor COM(2013) 820 *Realizarea de progrese în ceea ce privește agenda Uniunii Europene privind garanțiile procedurale pentru persoanele suspectate sau acuzate — Consolidarea bazelor Spațiului european de justiție penală*, Bruxelles, 27.11.2013;

- 19.*** Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare;
- 20.*** Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare;
- 21.*** Decizia Curții Constituționale nr.22/2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.220 alin.(1) din Codul de procedură penală;
- 22.*** Decizia Curții Constituționale nr. 361/2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 218-222 și art. 241 alin. (1¹) lit. a) din Codul de procedură penală;
- 23.*** Decizia Curții Constituționale nr.740/2015 referitoare la admiterea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 222 alin. (10) din Codul de procedură penală;
- 24.*** Decizia Curții Constituționale nr. 650/2014 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 399, alin. (9) din Codul de procedură penală.

Tratate, cursuri, monografii

1. Aionițoaie, Constantin; Sandu, Ion-Eugen (coordonatori) și colectiv, *Tratat de tactică criminalistică (ediția a II-a revăzută și adăugită)*, Editura Carpați, Craiova, 1992;
2. Bârsan, C., *Convenția europeană a drepturilor omului, vol.I*, Editura All Beck, București, 2005;
3. Călinoiu, Constanța; Duculescu, Victor, *Drept constituțional și instituții politice*, Editura Lumina Lex, București, 2003;

4. Doebbler, Curtis, *Introduction to International Human Rights Law*, CD Publishing, 2006;
5. Istrate, I., *Libertatea persoanei și garanțiile procesuale penale*, Editura Scrisul românesc, Craiova, 1984;
6. Muraru, Ioan; Tănăsescu, Simina, *Drept constituțional și instituții politice (ediția a X-a revăzută și completată)*, Editura Lumina Lex, București, 2002;
7. Mueller, Christopher B.; Laird C. Kirkpatrick, *Evidence, 4th ed.*, Aspen, Wolters Kluwer, 2009;
8. Neagu, Ion, *Drept procesual penal. Partea specială:tratat*, Editura Global Lex, București, 2004;
9. Neagu, Ion; Paraschiv, Carmen-Silvia; Lazăr, Mugur; Damaschin, Mircea, *Drept procesual penal. Partea Generală*, Editura Global Lex, București, 2001;
10. Nellis, M., Beyens, K. and Kaminski, D. (eds.), *Electronically Monitored Punishment: International and Critical Perspectives*, Routledge, New York, 2013;
11. Oancea, Ion, *Drept execuțional penal*, Editura All Educational SA, București, 1998;
12. Radu, Gheorghe, *Măsurile preventive în procesul penal român*, Editura Hamangiu, București, 2007;
13. Richard E. Wright, J. Mitchell Miller, *Encyclopedia of criminology, volume 1*, Routledge, 2005;
14. Ștefan, Cristian-Eduard, *Etică și deontologie în sistemul penitenciar*, Editura ProUniversitaria, București, 2013;
15. Tanoviceanu, Ioan, *Tratat de drept și procedură penală*, vol.IV. București, 1926;
16. Theodoru, Gr.; Moldovan, L., *Drept procesual penal*, Editura didactică și pedagogică, București, 1979;

17. Tudor, Dănuț, *Poliția în statul de drept*, Editura Ministerului de Interne, București, 2000;
18. Udriou, M.; Predescu, O., *Protecția europeană a drepturilor omului și procesul penal român*, Editura C.H. Beck, București, 2008;
19. Voinescu, Petre-Dragoș, *Rolul Ministerului Public în managementul situațiilor de criză din domeniile securității naționale și păstrării ordinii publice (rezumatul tezei de doctorat)*, Academia de Poliție „A.I. Cuza”, București, 2010;
20. Volonciu, N., *Tratat de procedură penală, Partea generală, vol.I*, Editura Paideia, 1996.

Articole, studii, note, rapoarte

1. A.M. van Kalmthout, M.M. Knapen, C. Morgenstern (eds.), *Pre-trial Detention in the European Union*, Wolf Legal Publishers (WLP), The Netherlands, 2009;
2. Andersen, L. H. and Andersen, S. H., *Effect of electronic monitoring on social welfare dependence*. *Criminology and Public Policy* 13(3), 2014;
3. Anita Jandrić Nišević, Nena Franić, Saša Rajić, *An overview of the research into the effectiveness of electronic monitoring as an alternative sanction*, *Criminology & Social Integration Journal* Vol. 23 No.1, 2015;
4. Ardley, J., *The Theory, Development and Application of Electronic Monitoring in Britain*, *Internet Journal of Criminology*, 2005;
5. Boone, Miranda, Matthijs van der Kooij and Stephanie Rap, *Current Uses of Electronic Monitoring in the Netherlands*, Utrecht University, 2016;
6. Céré, Jean-Paul, *La surveillance électronique: une réelle innovation dans le proces pénal ?* *Revista da Faculdade de Direito de Campos*, Ano VII, Nº 8 - Junho de 2006;
7. Di Tella, R. and Schargrodsky, E., *Criminal recidivism after prison and electronic monitoring*. *Journal of Political Economy* 121(1), 2013;

8. Lapidos, Juliet (January 28, 2009). *"You're Grounded!How do you qualify for house arrest?"*. *Slate Magazine*;
9. Levin, S., *Electronic Monitoring Overview*. European Police Congress, 2011;
- 10.Papathéodorou, Théodore, *Le placement sous surveillance électronique des délinquants en droit pénal comparé*, in RPDP, 1999, n°1;
- 11.Pavel, D. *Considerații asupra prezumției de nevinovăție*, în R.R.D. nr.10/1978;
- 12.Payne, B.K., Gainey R.R., *The Electronic Monitoring of Offenders released from Jail or Prison: safety, control and comparisons to the incarceration experience*. *The Prison Journal* 84(4), 2004;
- 13.Pinto, Susana and Mike Nellis, *8th CEP Electronic Monitoring Conference Survey of Electronic Monitoring in Europe: Analysis of Questionnaires 2012*;
- 14.Renzema, M. and Mayo-Wilson, E., *Can electronic monitoring reduce crime for moderate to high-risk offenders?* *Journal of Experimental Criminology* 1(2), 2005;
- 15.Ștefan Cristian-Eduard, Dumitrescu Adrian, *Argumente pro și contra măsurii preventive a arestului la domiciliu*, în revista Studii de Securitate Publică, Nr. 1, 2014;
- 16.Țuculeanu, Al., *Reținerea. Arestarea preventivă. Obligarea de a nu părăsi localitatea*, Editura Lumina Lex, București, 2003;
- 17.Vanhaelemesch, Delphine, *The impact of electronic monitoring compared to prison sentence. An experience research*, 11thAnnual Conference of the ESC: Rethinking crime and punishment in Europe, 23 September 2011;
- 18.William Bales, Karen Mann, Thomas Blomberg, Gerry Gaes, Kelle Barrick, Karla Dhungana, Brian McManus, *A Quantitative and Qualitative Assessment of Electronic Monitoring*. The Florida State

- University, College of Criminology and Criminal Justice, Center for Criminology and Public Policy Research, January 2010;
- 19.*** Analysis of the replies to the Green paper on the application of EU criminal justice legislation in the field of detention;
 - 20.*** Carte verde Consolidarea încrederii reciproce în spațiul judiciar european - o Carte verde privind aplicarea legislației UE referitoare la detenție în cadrul justiției penale, Comisia Europeană, Bruxelles, 14.6.2011;
 - 21.*** Criminal detention and alternatives: fundamental rights aspects in EU crossborder transfers, FRA – European Union Agency for Fundamental Rights, Publications Office of the European Union, 2016;
 - 22.*** Este arestul preventiv folosit doar ca măsură excepțională în România? Raport de cercetare, APADOR CH, Septembrie 2015;
 - 23.*** Guide sur l’article 5 de la Convention. *Droit à la liberté et à la sûreté*, Cour européenne des droits de l’homme, 2014;
 - 24.*** Handbook for prison leaders. A basic training tool and curriculum for prison managers based on international standards and norms, UNODC, 2010;
 - 25.*** Le placement sous surveillance électronique mobile. Rapport de la mission confiée par le Premier Ministre à Monsieur Georges Fenech, Deputé du Rhone, Avril 2005;
 - 26.*** Replies to EPEC questionnaire, replies to 2003 Commission’s questionnaire, Revised analysis of questionnaire on the law and practice of the Member States regarding remand in custody. Report by Jeremy McBride, Council of Europe, 2003, Strasbourg;
 - 27.*** Commentary to Recommendation CM/Rec(2014) 4 of the Committee of Ministers to member States on electronic monitoring (CM(2014)14 add2);
 - 28.*** Multilateral Meeting on Electronic Monitoring. Recommendation of the Committee of Ministers of the Council of Europe CM/Rec(2014)4,

REPORT Standards and Ethics in Electronic Monitoring prepared by Dr. Mike Nellis, Strasbourg, 12 February 2015.

Resurse Internet

1. ***<http://www.digi24.ro/stiri/actualitate/justitie/arestul-la-domiciliu-in-noile-coduri-autoritatile-se-bazeaza-si-pe-denunturile-vecinilor-193773>
2. *** http://www.dreptonline.ro/stiri/detalii_stire.php?id_stire=7088
3. ***https://www.comisarul.ro/actualitate/arestati-la-domiciliu-fara-bratari-e-un-proiect-re_4321.html
4. ***<http://m.jurnalulph.ro/administratie/6395-arestul-la-domiciliu-o-nebuloasa-judiciara.html>
5. ***<http://monitorulexpres.ro/mobil/?stiri&p=eveniment&sID=148733>
6. ***http://www.magistraturademocratica.it/mdem/qg/doc/Presentazione_Beti_tribunale_Firenze.pdf
7. http://en.wikipedia.org/wiki/House_arrest
8. http://www.mpublic.ro/recursuri/2009_penal/r_27_05_2009_2.htm#_ftn4
9. www.csm1909.ro/csm/linkuri/09_11_2005__1821_ro.doc
10. https://en.wikipedia.org/wiki/Presumption_of_innocence
11. <http://www.igpr.ro/ro/stiri-si-media/stiri/persoane-puse-sub-supraveghere-judiciara>